

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2025-yil, 12-13-noyabr

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE
PHILOLOGY AND TRANSLATION
STUDIES”**
international scientific and practical conference
November 12-13, 2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI KAFEDRASI

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami

2025-yil, 12-13-noyabr

THE MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ALISHER NAVO‘I TASHKENT STATE UNIVERSITY
OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

THE DEPARTMENT OF “TRANSLATION THEORY AND PRACTICE”

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference titled

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY
AND TRANSLATION STUDIES”**

November 12-13, 2025

Tashkent – 2025

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 “Filologik komparativistika va tarjimashunoslik masalalari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami. – Toshkent, 2025. – 889 b.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Mas’ul muharrir:
Shuhrat SIROJIDDINOV
akademik

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti rektori

Tahrir hay’ati:

Nozliya Normurodova (O‘zbekiston), Zuhridin Isomiddinov (O‘zbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italiya), Gabriela Shtoecli (Shveytsariya), Qosimboy Mamurov (O‘zbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Misr), Uzoq Jo‘raqulov (O‘zbekiston), Gulnoz Xalliyeva (O‘zbekiston), Yurgen Yakob Beker (Germaniya), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Xurram Raximov (O‘zbekiston), Natalya Filimonova (Rossiya), Nedim Bakirci (Turkiya), Farhad Rahimi (Eron), Xayrulla Hamidov (O‘zbekiston), Elmira Adilbekova (Qozog‘iston), Sag‘inbek O‘rinboev (Qirg‘iziston), Zulxumor Xolmanova (O‘zbekiston), Mahmadiyor Asadov (O‘zbekiston), Ziyodaxon Teshaboyeva (O‘zbekiston), Dilnavoz Yusupova (O‘zbekiston), Islomjon Yakubov (O‘zbekiston), Nargiza Rashidova (O‘zbekiston), Sabohat Qahharova (O‘zbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (O‘zbekiston,) Nigora Sulaymonova (O‘zbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (O‘zbekiston), Dostonbek Ahmadov (O‘zbekiston), Dilnoza Shonazarova (O‘zbekiston).

Mazkur xalqaro konferensiya materiali filologik komparativistika va tarjimashunoslikning dolzarb nazariy hamda amaliy masalalarini zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida yoritishga bag‘ishlanadi. To‘plamda turli milliy adabiyotlar, tillar va madaniyatlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir, adabiyotlararo aloqalar, qiyosiy-tipologik va qiyosiy-genetik tadqiqotlar, badiiy va maxsus matnlarni tarjima qilish muammolari, tarjima strategiyalari va ekvivalentlik masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, konferensiya materiallarida tarjima nazariyasining zamonaviy konsepsiyalari, tarjimon kompetensiyasini shakllantirish, tarjimoni o‘qitish metodikasi, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda globallashuv sharoitida tarjimaning ijtimoiy-madaniy ahamiyati kabi masalalar keng yoritiladi. Ilmiy maqolalar filologik komparativistika va tarjimashunoslik sohalarida faoliyat yuritayotgan olimlar, tadqiqotchilar, doktorantlar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, fanlararo integratsiyani kuchaytirishga hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

To‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnik kengashining 2025-yil 17-dekabrda 6-sonli yig‘ilish qaroriga asosan nashrga tavsiya etilgan.

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 Proceedings of the International Scientific-Practical Conference on the topic “Problems of comparative philology and translation studies”. – Tashkent, 2025. – 889 p.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Editor-in-Chief:

Shuhrat SIROJIDDINOV

Academician

Rector of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

Editorial Board:

Nozliya Normurodova (Uzbekiston), Zuhridin Isomiddinov (Uzbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italy), Gabriela Stöckli (Switzerland), Qosimboy Mamurov (Uzbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Egypt), Uzok Djoraqulov (Uzbekiston), Gulnoz Khallieva (Uzbekiston), Jürgen Yakob Beker (Germany), Kemal Yavuz Ataman (Turkiye), Khurram Rakhimov (Uzbekiston), Natalya Filimonova (Russia), Nedim Bakirci (Turkiye), Farhad Rahimi (Iran), Khayrulla Hamidov (Uzbekiston), Elmira Adilbekova (Kazakhstan), Sag‘inbek O‘rinboev (Kyrgyzstan), Zulxumor Xolmanova (Uzbekiston), Mahmadiyor Asadov (Uzbekiston), Ziyodakhon Teshaboyeva (Uzbekiston), Dilnavoz Yusupova (Uzbekiston), Islomjon Yakubov (Uzbekiston), Nargiza Rashidova (Uzbekiston), Sabohat Qahharova (Uzbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (Uzbekiston,) Nigora Sulaymonova (Uzbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (Uzbekiston), Dostonbek Akhmadov (Uzbekiston), Dilnoza Shonazarova (Uzbekiston).

This international conference articles are dedicated to illuminating the current theoretical and practical issues in philological comparativistics and translation studies based on the modern scientific approaches. The collection analyzes of mutual influences between different national literatures, languages and cultures; interliterary connections; comparative-typological and comparative-genetic studies; the issues of translating literary and specialized texts; translation strategies and problems of equivalence. Furthermore, the conference materials extensively cover the topics such as: contemporary concepts in translation theory, the formation of a translator competence, methodologies for teaching translation, intercultural communication and socio-cultural significance of translation in the context of globalization. The given scientific articles are intended to scientists, researchers, doctoral students, master’s students and undergraduate students who actively working in the fields of philological comparativistics and translation studies and they serve to strengthen interdisciplinary integration as well as to ensure the harmony between theory and practice.

The views expressed in the articles do not necessarily reflect those of the editorial board.

The publication was recommended by the Scientific and Technical Council of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature on December 17, 2025.

AKSIOLINGVISTIKADA MA’NAVIY QADRIYATLAR TALQINI

*Feruzaxon Karimova,
O‘zR FA O‘zbek tili, adabiyoti va folklori
instituti katta ilmiy xodimi, PhD*

Annotatsiya. Ushbu maqolada qadriyat falsafasining tilda va xalq mentalitetida namoyon bo‘lishi, xususan, odamiylik va insoniylik qadriyatlarining mazmun-mohiyati chuqur tahlil etilgan. Muallif o‘zbek xalqining ma’naviy dunyoqarashida odamiylik qadriyati qanday shakllanganini, uning milliy ruh, til, adabiyot va diniy manbalardagi aksini yoritadi. Maqolada O‘TIL, tarixiy yozma yodgorliklar, xususan, “Kultegin” bitiktoshi, shuningdek Qur‘on va Hadis matnlaridagi axloqiy qadriyatlar asosida odamiylikning aksiologik mohiyati ochib beriladi. Tadqiqot davomida odamiylik, insoniylik va odamgarchilik tushunchalari bir-biriga yaqin ma’noli birliklar sifatida talqin qilinib, ularning o‘zbek xalqining ma’naviy-axloqiy qadriyatlar tizimidagi o‘rni va badiiy ifodasi izohlanadi. Shuningdek, maqolada milliy qadriyatlarning umuminsoniy qadriyatlar bilan tutash nuqtalari hamda ularning xalq ongidagi semantik xususiyatlari tahlilga tortilgan.

Kalit so‘zlar: aksiologiya, qadriyat, aforizm, odamiylik, insoniylik.

Abstract. This article provides an in-depth analysis of how the philosophy of values is reflected in language and national mentality, focusing particularly on the essence and meaning of the values of humanity and humanness. The author examines how the concept of humanity has been formed in the spiritual worldview of the Uzbek people and how it is represented in national spirit, language, literature, and religious sources. Based on data from the Old Turkic language, historical written monuments—especially the *Kultegin* inscription—as well as ethical values found in the Qur’an and Hadith, the paper reveals the axiological essence of humanity. Throughout the study, the notions of *odamiylik* (humanity), *insoniylik* (humanness), and *odamgarchilik* (benevolence) are interpreted as closely related concepts, and their place and artistic expression within the moral and spiritual value system of the Uzbek people are explained. The article also explores the intersection points between national and universal values and analyzes their semantic features in the collective consciousness of the people.

Keywords: axiology, value, aphorism, humanity, humanness.

Qadriyatlar tasnifida umuminsoniy, umumbashariy, ma’naviy, moddiy hamda milliy qadriyatlarga alohida urg‘u beriladi. Ulardan ma’naviy qadriyatlar ko‘pincha, milliy qadriyatlarga bog‘liq holda tahlilga tortilganini kuzatish mumkin. Masalan, F. Usmanov tadqiqotida “mehmondo‘stlik, mehnatsevarlik, vatan, kattalarga hurmat, yaxshilik, g‘urur, sabr, ibodat, shukronalik kabi ma’naviy qadriyatlar”larga e’tibor qaratilgan [Usmanov, 2024: 108-130]. Mazkur qadriyatlar muallif ta’kidlaganidek, “o‘zbeklar uchun” eng qadrlil bo‘lgan ma’naviy qadriyatlar hisoblanadi. Darhaqiqat, barcha xalqning, millatning ma’naviyatida qadrlil bo‘lgan ma’naviy tushunchalar bir xil bo‘lmaganidek, alohida millatning milliy qadriyatlari ularning ma’naviyati bilan uzluksiz bog‘liq bo‘lgan alohida qadriyatlari mavjud bo‘lishiga ham zamin yaratadi. Nemislar uchun erkinlik, millatparvarlik, hindlar uchun fil yoki sigir oliy qadriyatlar sifatida qaralsa, o‘zbek xalqi uchun, avvalo, tinchlik, vatanparvarlik, halollik, to‘g‘rilik, insoniylik, keksalarni qadrlash va bolajonlik kabi qadriyatlar xos bo‘lib, shunday qadriyati bor bo‘lgan insonlar bu millatda e‘zozlanadi va qadrlanadi. Shu bilan birga jamiyatda bu tushunchalarning yuki, bahosi yuksak hisoblanadi.

Ba’zi o‘xshash qadriyatlar turli xalqlar orasida umumbashariy xarakter kasb etishi mumkin, buning uchun ularga xos quyidagi xususiyatlar mavjud bo‘lishi lozim. “Jamiyat tarixining hamma davrdarida odamlar ana shu ideal-qadriyatlarga intilib, ularga erishishni orzu qilib yashaydilar. Kundalik hayotda va ilmiy adabiyotlarda eng oliy ideal-qadriyatlarga nisbatan bir qator ibora va tushunchalar keng qo‘llanadi: ma’naviy va axloqiy poklikning umumiy belgisi – *yaxshilik*; nafosat belgisi – *go‘zallik*; bilimlarimiz va fan yutuqlarining amaliyotga mosligi – *haqiqat*, inson huquqlarining oliy ifodalari – *erkinlik va tenglik*; siyosatning to‘g‘riligi – *adolat*, odamlar o‘rtasidagi ijobiy munosabatlar – *do‘stlik*; eng hokisor va beg‘araz tuyg‘ular asosidagi qalblarning

bog‘langanligi – *muhabbat*, orzu-umidlarga erishganlik– *baxt-saodat*, o‘z yurtini sevmqlik va ardoqlash –*vatanparvarlik* va hokazo” [Nazarov, 2002:36].

Biz quyida ma’naviy qadriyatlar sirasiga kiruvchi yaxshilik qadriyati bilan bir yo‘lda kesishuvchi *odamiylik*, *insoniylik* qadriyatiga e’tibor qaratmoqchimiz. Shuni alohida ta’kidlash lozimki, mazkur qadriyat o‘zbek mentaliteti bilan chambarchas bog‘langan qadriyatlar sirasiga kiradi va uning mazmun jihatdan *yaxshi*, *ezgu* so‘zlariga uyqash tarzda eshinishi ham bu so‘zning o‘zbekona xarakterini ko‘rsatib beradi. Mazkur so‘zning ma’nosi *yaxshilik* so‘ziga hamohang tarzda quloqqa chalinishi milliy ruh va dunyoqarash bilan bog‘liq jarayondir. Bu so‘zda iliqlik va yumshoqlik bordek tuyuladi. Haqiqatan ham shunday. Buning uchun, bu iliqlikni anglash uchun kishi o‘zbek bo‘lib tug‘ilishi va yashashi lozim. Boshqa millat vakili bu so‘z mag‘zini to‘laqonli anglashi uchun, ko‘p yillar o‘zbeklar orasida yashashi kerak bo‘ladi. Mazkur tushunchaning avvalo, lingvistik lug‘atdagi mazmuniga e’tibor bersak. O‘TILda ushbu so‘z: “ODAMIYLIK. Odamga, chin insonga xos xislatlar; chin odamlilik, insonlik” sifatida ta’riflanadi [O‘TIL. Uchinchi jild, 2023:436].

Uning sharhi uchun keltirilgan misollarda tushunchaning mohiyati yanada kengroq ochilgan. “*Odamiylikdan narida yurish hayot emas, hayvonlik ekanini ularning ojiz onglari fahm eta olmagach, yana qanday xulosaga kelishsin? T.Malik, Shaytanat. Odamning odamiyligi uning farzandlariga, oilasiga va yaqinlariga bo‘lgan muruvvatidan boshlanadi. Gazetadan. Odamiylik fazilatlarini hech qachon do‘konda sotilmaydi. Gazetadan*”. “*INSONIYLIK* Insonga xos fazilat, xususiyat, tariqat. Bas, nechun inson farzandi insoniylikni ixtiyor etmas? Nechun bir-birining ko‘ziga cho‘p solur, bir-birining oyog‘idan tortur... S.Siyoyev, Avaz. Bu yuksak insoniylik barqaror ekan, bizni hech qanday dushman yengolmaydi. R.Fayziy, Sen yetim emassan” [O‘TIL. Ikkinchi jild, 2023:436]. Odamiylik va insoniylik ma’nodosh so‘zlardir. Ular bir tushunchani anglatish uchun qo‘llanib, uslubiy jihatdan *odamiylik* badiiy bo‘yoqdorlikka ega. *Odamiylik va insoniylikka yondosh tarzda so‘zlashuv uslubida odamgarchilik* termini ham keng qo‘llanishini kuzatish mumkin. O‘zbek xalqida “*Odamgarchilik qiling, Odamgarchilikka to‘g‘ri kelmaydi, Odamgarchilik qilmabsiz, Bu ish odamgarchilikdan emas*” kabi iboralarning qo‘llanishi milliy mentalitetda mazkur qadriyatga alohida urg‘u berilishini anglatadi.

Odamiylik, *insoniylik* kategoriyalari o‘zbek xalqining ma’naviy hayotida, til va adabiyotida eskirmas va boqiy tushunchalar qatoriga kiradi. Qadimgi sivilizatsiya beshiklaridan biri bo‘lmish Xitoy manbalarida yozilishicha, “Odamdagi insoniylik, eng avvalo, insonparvarlikda o‘z ifodasini topadi. Insonparvarlik deganda, axloqiy normalar, udumlar, etiketlarga amal qilish, xususan, to‘g‘ri so‘zli, oqko‘ngil, mard bo‘lish tushuniladi” [2, 1988:89]. O‘zbek xalqining falsafiy va ma’naviy qarashlaridagi odamiylik qadriyati tarixi juda olislarga borib taqalishini ilk yozma manbalar tasdiqlaydi. Qadimgi Turk xoqonligi davridayoq, “Kultegin” bitiktoshida keltirilgan Kultegin tilidan aytilgan “Yuqorida ko‘k osmon, pastda qo‘ng‘ir yer yaratilganda, ikkisining orasida inson bolalari paydo bo‘lgan” (*inson qadrini ulug‘lash – ta’kid bizniki!*), “Tangri yorlaqagani uchun, iste’dodim, baxtim borligi uchun men sizlarga xoqon bo‘ldim (*kamtarlik – ta’kid bizniki!*). Xoqon bo‘lib, yo‘q qashshoq xalqni yaxshilab oyoqqa turg‘azdim (*xalqsevarlik – ta’kid bizniki!*). Qashshoq xalqni boy qildim. Oz xalqni ko‘paytirdim (*millatparvarlik – ta’kid bizniki!*), yo bu so‘zimda yolg‘on bormi? (*haqiqatni so‘zlash – ta’kid bizniki!*). Turk beklari, xalqi buni eshiting! Turk xalqini to‘plab, davlat tutishingizni bu yerda toshga o‘yib yozdim. Adashib ayrilganingni ham bu yerda yozdim (*to‘g‘rilik, adolat – ta’kid bizniki!*). Nimaiki so‘zim bo‘lsa, mangu toshga yozdim. Unga qarab biling, turkning endigi xalqi, beklari” jumllarida yuqorida insoniylik xislatlari sifatida keltirilgan to‘g‘ri so‘zlilik, oqko‘ngil va mardlik orqali odamiylik sifatleri aks ettirilganini ko‘ramiz [1, 2007:51]. **Demak, odamiylik qadriyati insonga xos butun bir yaxshi xislat va amallar majmuyini aks ettiruvchi aksiologema hisoblanadi.**

Uning tarkibiga insonga xos ijobiy fazilatlarining barchasi, jumladan – yaxshilik, halollik, to‘g‘ri va to‘g‘riso‘zlik, samimiylik, mardlik, tinchliksevarlik, bag‘rikenglik va kamtarlik kabi xislatlar kiradi. O‘zbek xalqida bejizga, yuqorida ta’kidlangan iboralar “*Odamgarchilik qiling*”, “*Odamgarchilikka to‘g‘ri kelmaydi*” kabilar ko‘p qo‘llanilmaydi. Ular mazmuni chaqilganda, insoniy ijobiy fazilatlarining qaysidir biri yoki bir nechasi haqida gap borayotgan, ma’naviy qadriyatga undalayotgan, da’vat etilayotgan yoki uni chegarasidan tashqariga chiqqan insonni xushyorlikka, to‘g‘ri yo‘lga chorlayotgan bo‘ladi. Odamiylik qadriyat sifatida o‘zbek xalqi madaniyati va diniy qarashlarining ildizlaridan mustahkam o‘rin olgan. O‘zbek ma’naviy hayotida muhim o‘rin tutgan Qur‘on va Hadis matnlarida mazkur tushuncha va uning tarkibiga kiruvchi ma’naviy qadriyatlar eng ko‘p qo‘llangan ahloqiy va ijtimoiy normalar, qoidalar tarzida keltiriladi. Bu haqda tilshunoslarning ham fikri yakdillashadi. Chunonchi, “Barcha axloqiy masalalarda muhim tartibga solish (regulyator) vazifasini bajaruvchi islom dinida yaxshilik qilish xususida ko‘p yo‘riqlar mavjud” [Usmanov, 2024: 122]. Insonning bu dunyoda vaqtinchalik yashashi halollik, ro‘stgo‘ylik, qarindoshchilik, bag‘rikenglik va yaxshilik qilish (ham moddiy, ham ma’naviy) hamda moddiy qadriyatlarga emas, aksincha, ma’naviy qadriyatlarga bog‘lanish va unga ega bo‘lishga undaydi, chaqiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Adabiyot. (Majmua). Tuzuvchilar: To‘xliyev B va Abdurahmonova B. – Toshkent, Cho‘lpon nomidagi adabiyot-matbaa ijodiy uyi. 2007. – B. 51.
2. Введение в философию. Под общ ей редакцией И.Т. Фролова. Часть 1. М ., 1989, - С. 88.
3. Назаров К. Қадриятлар фалсафаси (Аксиология). – Тошкент: Файласуфлар миллий жамияти нашриёти. – 2004. – 85 б.
4. Usmanov F. O‘zbek milliy qadriyatlarining lingvomadaniy aspekti: Filol. fan. dok. (DSc)... diss. – Andijon, 2024. – 228 b.
5. O‘zbek tilining izohli lug‘ati. 6 Jildli. A.Madvaliyev, D. Xudayberganova tahriri ostida. Uchinchi jild. L–P. To‘ldirilgan va qayta ishlangan nashr. – 844 b.
6. O‘zbek tilining izohli lug‘ati. 6 Jildli. A.Madvaliyev, D. Xudayberganova tahriri ostida. Ikkinchi jild. E–K. To‘ldirilgan va qayta ishlangan nashr. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uy, 2023. – 1036 b.
7. Prasad, K., Aladini, A., Normurodova, N.Z. et al. Take language assessment easy: the mediator impacts of self-assessment, test-taking skills in predicting student evaluation apprehension, foreign language learning self-esteem, and language achievement in online classes. *Lang Test Asia* 13, 34 (2023). <https://doi.org/10.1186/s40468-023-00246-0>
8. Abdikarimovna, O. I. (2022). Semantics of kongilcore phrasemes. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 12(5), 543-551.
9. Akhtamovna, Mukhammadiyeva D. "Structural-semantic Analyses of the Phraseme Translation in “Baburname”." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, vol. 9, no. 12, 17 Dec. 2021, pp. 598-603.
10. Asadov, M. (2025). The concept of individualism and absurdity in Camus’ the stranger. *American Journal of Philological Sciences*, 5(03), 119-123.
11. Mahmadiyor Asadov. (2025). A Brief Review Of Vilen Komissarov’s Theory Of Equivalence. *International Journal Of Literature And Languages*, 5(12), 86–89.
12. Askaraliyevna, S. N. The Significance of “Asosu-l-baloga” Work in the Development of Arabic Dictionary. *European Journal of Humanities and Educational Advancements*, 5(9), 45-48.
13. Mamarasulova, Gulnoz. "Geopolitical Discourse In Translation." *International Conference on Global Trends and Innovations in Multidisciplinary Research*. Vol. 1. No. 4. 2025.

14. Muhammadiyeva, D. Boburnoma” ning o ‘zbekcha-turkcha-qozoqcha parallel korpusini yaratishda tarjima muammolari Translation problems in creating the Uzbek-Turkish-Kazakh parallel corpus of “Boburnoma. Zahiriddin Muhammad Bobur merosining sharq davlatchiligi va madaniyati rivojida tutgan o ‘rni, 190.
15. O‘razova, Iqbol Abdikarimovna XIV asrning 2-yarmiga oid turkiy yozma manbalardagi nom bildiruvchi frazemalar // ORIENSS. 2022. №6. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/xiv-asrning-2-yarmiga-oid-turkiy-yozma-manbalardagi-nom-bildiruvchi-frazemalar> (дата обращения: 13.12.2025)
16. Obidjonova M. (2019). Genesis of flash fiction genre in the world literature. International Journal on Integrated Education.
17. Obidjonova M. (2025). The literary representation of artificial intelligence in science fiction works. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 5(7), 54–56.
18. Qahharova S. Semantic analysis of the verb" WALK //O‘zbekiston milliy universiteti xabarleri, 2022,[1/3 ISSN 2181-7324
19. Rashidova, N. (2020). The arabic loanwords in education terminology: linguistic and statistical analysis. The Light of Islam, 2020(4), 138-146.
20. Sulaymonova, N. (2024). The Origins of the Literary Heritage of Scholar Mahmud Zamakhshari. SPAST Reports, 1(1).

MUNDARIJA		
I SHO‘BA. TARJIMASHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI		
1.	Zuhriddin ISOMIDDINOV. Bizdagi tarjima muammolari	5
2.	Uzoq JO‘RAQULOV. O‘zbek tarjimachiligi istiqbollari	9
3.	Xurram RAHIMOV. Alisher Navoiyning “Munojot” asari tarixi, tabdili va tarjimalari xususida	14
4.	Олимджон КАСИМОВ, Мартаба СУЛТОНЗОДА. Некоторые лингвистические особенности перевода лексем «Шахнаме» на русский язык	17
5.	Ne‘matilla OTAJONOV. Eiji Mano – boburshunos olim	22
6.	Rukhsana IFTIKHAR. Beautification of Mughal women	26
7.	Наталья ФИЛИМОНОВА. Возможности перевода при работе иностранных учащихся с художественным текстом: начальный этап изучения русского языка	30
8.	Kosimboy MAMUROV, Nargiza TILAKOVA Functional syntax and mystical semantics: correlating syntaxemes with sufi concepts in Alisher Navai’s Uzbek and English ghazals	34
9.	Xayrulla HAMIDOV. Muslimbek Yo‘ldoshevning tarjimonlik mahorati	38
10.	Ирода СИДДИКОВА. К вопросу взаимосвязи психолингвистики и художественного перевода	43
11.	Xayrulla HAMIDOV, Zulfizarxon QORAXO‘JAYEVA. Nafisiyning “Jannatning yarim yo‘lida” asaridagi personaj portretining tarjimada berilishi	46
12.	Абдумажид МАДРАИМОВ, Аскарый МАДРАИМОВ. Вопросы перевода научного наследия Захириддина Мухаммада Бабура и традиция перевода в библиотеке Акбара в XVI веке	51
13.	Supriya BANERJEE, Iroda UMAROVA Reimagining classics: Tagore, translation and the global reader	54
14.	Ziyodaxon TESHABOYEVA. “Boburnoma”da milliy-madaniy xususiyatli til birliklar va ularning inglizcha tarjimalari	58
15.	Zulhumor MIRZAEVA. Politics under the mask of poetics: Chulpon’s translations in the 1920s-1930s	62
16.	Abdumajid MAMADALIYEV. Badiiy matn tarjimasida milliy koloritni ifodalash muammosi	72
17.	Muhammadjon ABDUVALIYEV. Sinxron tarjimashunoslikning zamonaviy masalalari	74
18.	Мұратбек БАҒИЛА, Кәмшат АЙМАҒАМБЕТОВА. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа парадигмалары	80
19.	Shermurod SUBHON. Ijodiy kengashlarda	84

20.	Shermurod SUBHON. Kitobxon oldida mas’uliyat	97
21.	Murtazo SAYDUMAROV, Mahmudaxon SAYDUMAROVA. O‘zbek adabiyotining ilk romani tarjimalarida lingvomadaniy xususiyatlar va semantik o‘zgarishlar	100
22.	Mahmadiyor ASADOV. Tarjima – qiyosiy adabiyotshunoslikning tadqiqot obyekti	107
23.	Toshtemir ALIMOV. Gender as a linguistic and cultural parameter in literary translation	113
24.	Tozagul MATYOQUBOVA. Ilk hasbi hol qasida va uning o‘zbek tarjimoni	116
25.	Dilafruz MUHAMMADIYEVA. “Boburnoma”ning turkcha tarjimasi bilan bog‘liq muammolar	120
26.	Umida TURAeva. Some challenges of translating forensic terminology between English and Uzbek	125
27.	Елена ПАНОВА. Мифопоэтическая традиция и проблемы перевода и функционирования онимов в волшебной повести «Алиса в стране чудес» Л. Кэрролла	128
28.	Gulnoz MAMARASULOVA. Siyosiy matn tarjimasining lingvokulturologik jihatlari	137
29.	Эльнора БАГАВОВА. Эволюция переводческих теорий: от традиционных подходов к современным тенденциям	140
30.	Dilfuza KHUDAIBERDIEVA. Translation studies: traditional and modern approaches	144
31.	Gulnoz MAMARASULOVA, Ruxshona CHO‘LIYEVA. Diplomatiik matnlarning tarjimada ifodalanishi	148
32.	Dilshod AMIRQULOV. Tarjimashunoslikda til tipologiyasi asosida komparativ yondashuv	151
33.	Tozagul NASRULLAEVA. Literary translation as interpretation: on the basis of Dreiser’s literary works	154
34.	Мохира ЭШКУВАТОВА, Достонбек АХМАДОВ. Роль лингвострановедческого компонента в обучении переводу	156
35.	Islom TURDIYEV. Ingliz va o‘zbek tillaridagi ayrim ish yuritish terminlarining tarjima talqinidagi muammolari	160
36.	Фотима УМИРЗАКОВА. Проблемы традиционных и современных подходов в немецком переводе	163
37.	Shohsanam BEKMURATOVA. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari	166
II SHO‘BA. QIYOSIY TILSHUNOSLIK MASALALARI		
38.	Sayed Mohamed Ahmad KORAYEM. Principles for developing comparative linguistic studies	171
39.	Nedim BAKIRCI. Milli kimlik inshasinda halk biliminin ishlevi	183
40.	Farhad RAHIMI. Beş, bel, bilek, elik/ el ve ilik kelimelerinin etimolojik ve anlamsal bağlantilari	190

41.	Farhad RAHIMI. Nezirali'nin Çağatay türkçesi sözlüğünün yanlışları üzerine iii	196
42.	Сырга ОРУНБАЕВА, Долон МАЛДЫБАЕВ, Сагынбек ОРУНБАЕВ, Минаим МЫРЗАКМАТОВА, Жумакадыр КАРАМОЛДОЕВ. Горы и их лингвистические особенности: типология высот и культурных различий	215
43.	Saodat MUHAMMEDOVA, Kosimboy MAMUROV. Reforming the Uzbek latin alphabet: balancing phonology and global usability	221
44.	Jamoliddin YOQUBOV. O‘zbek va fransuz tillarida “ona” leksemasi ifodalanishining lingvomadaniy xususiyatlari	223
45.	Valijon VOSITOV. Inkor kategoriyasi lingvistik voqelik sifatida	228
46.	Khushnuda SAMIGOVA. Identifying the semantic component of affectionate form	230
47.	Nargiza DOSBAYEVA. Specific features of intercultural interaction in the course of teaching foreign languages	234
48.	Наргиза РАШИДОВА. Арабские заимствования в узбекском языке	237
49.	Ulugbek KARIMOV. Evolution of the cyborg in 21st-century science fiction	240
50.	Kamola ABDULLOEVA. Diskursiv shaxsning grafik vositalar orqali aks etishi	243
51.	Malohat BADALBAYEVA. The special lexicon of emergency situations in global linguistics	246
52.	Nargiza MIRZALIYEVA. Abdulla Qahhor va Ernest Xeminguey hikoyalari qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari: badiiy tahlil va qiyosiy yondashuv	250
53.	Azizjon SHARIPOV. Yozma manbalarda Hirotning tarixiy toponimikasiga doir ma’lumotlar: Shohrux Mirzo davri	253
54.	Марина ИСКАКОВА. Тюркоязычный мир от древности	263
55.	Nargiza YUSUPOVA. The impact of artificial intelligence on comparative philology and translation studies	268
56.	Feruzaxon KARIMOVA. Aksiolingvistikada ma’naviy qadriyatlar talqini	272
57.	Zebiniso BEKMURADOVA. O‘zbek va fransuz maqollaridagi xiazmlarning stilistik, semantik va lingvokulturologik tahlili	276
58.	Sabohat QAHHAROVA. Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik tahlili	279
59.	Dildora KENJAYEVA. “Boburnoma”da antroponimlarning etimologik o‘ziga xosligi	283
60.	Gulchexra IBRAGIMOVA. Ingliz tilida abbreviatura va akronimlarning lingvistik tahlili	287
61.	Asror YUSUPOV. Lug‘at maqolasi strukturasi nazariyasining rivojlanishi	289

III SHO‘BA. QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI		
62.	Islamjan YAKUBOV. Rudakiy adabiy-estetik qarashlari va lirik qahramon kechinmalari	293
63.	Islamjan YAKUBOV. Tragik konflikt, tragik holat va tragik qahramon	299
64.	Dilnavoz YUSUPOVA, Kemal Yavuz ATAMAN. Uch tazkira qiyosi	308
65.	Gulnoz XALLIEVA, Sitora SHAHOBOVA. “Middlemarch” va “Anna Karenina” asarlarida ayol obrazining o‘rni	316
66.	Bahodir XOLIQOV. Britaniya adabiyoti va o‘zbek mifologiyasida daydi yog‘dularning badiiy xususiyatlari	320
67.	Gulnoz XALLIYEVA, Farangizbonu ADAMOVA. “Jek Raymond” romanida Jek obrazi tahlili	323
68.	Nuriddin ALTINBOYEV. Qiyosiy tahlilda tipologiya va ta’sir fenomeni	326
69.	Gulnoz XALLIYEVA, Iroda ABDULLAYEVA. The nature of satirical characters in the works of Jonathan Swift	330
70.	Mohinur SOTVOLDIYEVA, Gulnoz KHALLIEVA. The poetics and typology of father figures in world literature: a comparative study	333
71.	Xafiza KUCHKAROVA. Badiiy adabiyotda peyzajning o‘rni	336
72.	Dilafro‘z QAHNAROVA. Zamonaviy o‘zbek qissachiligi: xalq an’analari va yangi badiiy shakllar	340
73.	Elmira HAZRATQULOVA. Temuriylar davri adabiy muhitida ustoz-shogird munosabatlari	344
74.	Тоҳир ТУРДИБОЕВ, Нигора ЖЎРАЕВА. Беҳбудий таълимотида ижтимоий-маърифий масалалар	347
75.	Ma’suma OBIDJONOVA. Ingliz va o‘zbek adabiyotida ilmiy fantastikaning narratologik asoslari	351
76.	Эльмира АДИБЕКОВА, Сўлтан САНИЯТ. Türk masallarında hayvan motifleri: geyik motifinin kültürel yansimalari	357
77.	Эльмира АДИБЕКОВА, Сая БЕРІКҚЫЗЫ. Türk-islam kimliginin sembolü olarak Носа Ahmet Yesevi türbesi	368
78.	Эльмира АДИБЕКОВА, Гүлнұр ЕСЕНГЕЛДІ. Karaşaş Ana türbesi ve halk inançlarında kadın Evliya imgesi	375
79.	Дильфуза МАМЕТОВА, Малика ПРИСТАЕВА. Keloğlan ile padişahin kizi masalinin Anadolu, Uygur, Gagavuz varyantlarında kahraman ideali	383
80.	Карлыгаш БОРБАСОВА, Какимжан БИШМАНОВ, Мира БАЛТЫМОВА. Сравнительный анализ текстов Корана, Библии и Торы по проблеме межрелигиозного диалога и укрепления общенационального единства	394
81.	Улжан ТУНГАТОВА, Алуа АЛШЕР. Сравнительный анализ идей толерантности в Коране и Библии	400
82.	Ляззат АЛИЕВА, Möldir NIŞANHAN. Masalların mitolojik mirasi: şamanizm ve islam’in izleri	404

83.	Ынтымакгул НУРМАГОМБЕТОВА. Бейсенбай Кенжебаев зерттеулеріндегі қазақ және түркі әдеби мұраларының тарихи-филологиялық зерделенуі	412
84.	Saltanat YERALIYEVA. The writing of Khoja Akhmet Yasawi’s “Diwani hikmet” in turkic language	420
85.	Yorqinoy ISMONOVA. Bola timsolining roman obrazlari tizimidagi o‘rni	423
86.	Динара САЗАНОВА. “Диуани хикмет” мәтініндегі сопылық терминдердің рухани-философиялық мағынасы	427
87.	Шахноза КАРИМОВА, Жұлдыз МҮСІРКЕП. Akbura Evliya türbesi: türk-islam mimarisi ve halk inanci arasindaki bağ	433
88.	Bahodir ABSAMADOV. Shekspirning “Venetsiya savdogari” asarida komik adolat va axloqiy kinoya	440
89.	Ghalib ZEYAD. The evolution of Uzbek language, literature, and culture: the enduring legacy of Alisher Navai	445
90.	Axror QODIROV. O‘zbek qissachiligida xarakter va kolliziya: Qo‘Chqor Norqobil ijodi misolida XX–XXI asr badiiy talqinlarining evolyutsiyasi	451
91.	Мұратбек БАҒИЛА, Қанзада ЖҮБАНЫШЕВА. Тілді деңгейлік оқыту жүйесінің ғылыми негіздері	457
92.	Sevinchoy YOQUBOVA. G‘oyaviy-badiiy konsepsiya va poetik obrazlar hissiy tonalligi	461
93.	Munira KARIMOVA. The poetics of human and animal characters in Uzbek prose	472
<p>IV SHO‘BA. KOMPARATIVISTIKA VA METODIKA: TIL, ADABIYOT TA‘LIMI TIPOLOGIYASI</p>		
94.	Назаркул ИШЕКЕЕВ, Рима ЗАЙЫРКУЛОВА. Ааламдашуу доорунда медициналык багытта окуп жаткан чет элдик студенттерге «Манас» эпосу жана «Махабхарата» эпосундагы идеяларды салыштыруу менен тарбиялоонун мүмкүнчүлүктөрү	480
95.	Ирина ЯНОВСКАЯ. Формирование риторической компетенции в системе профессиональной подготовки студентов нефилологических специальностей	487
96.	Лариса БАСОВА, Светлана ДРАЧЕВА. Повышение качества обучения русскому языку в странах постсоветского пространства: опыт Тюменского государственного университета	490
97.	Айгул АЙТБЕНБЕТОВА, Нургул ЖОЛДАСОВА. Қазақ тілін оқытудағы цифрлық ресурстар: тиімділігі мен болашағы	494
98.	Muxabbat MATQURBONOVA, Umida YANGIBOYEVA. Ikki tillilik sharoitida o‘zbek tili ta‘limining komparativ tahlili	498
99.	Зулхумар ЖУМАНОВА. Роль алгоритмов в формировании навыков устной и письменной речи студентов	500
100.	Максим ЧИКОВ, Диляра ЗАРИПОВА. Проблемы подготовки специалистов в тройке языков русский-английский-узбекский и пути решения	504
101.	Раъно ИСАМУТДИНОВА. Система упражнений для развития навыков устной речи на занятиях по русскому как иностранному	509

102.	Зулфия КУРБАНОВА. Методика работы с текстом на занятиях по русскому как иностранному	513
103.	Nilufar BURIYEVA. Sun’iy intellekt vositalari asosida o‘quvchilarning lingvokulturologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi	516
104.	Шахло УРИНОВА. Методика формирования лексической компетенции студентов в процессе изучения русского как иностранного	520
105.	Gulnoz MAMARASULOVA. Geopolitical meanings in media discourse	524
	V SHO‘BA. КОМПАРАТИВИСТИКА YOSH TADQIQOTCHILAR NIGOHIDA	
106.	Saida SULTANOVA. Badiiy tarjimaga o‘rgatishda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati	529
107.	Зухра МОЛДАБАЕВА, Айжан ЖАНҒЫЛЫШ. Коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастырудағы инновациялық әдістер	533
108.	Barno ABDULLAYEVA. “Boburnoma”ning xorijiy tillarga tarjima qilinishi	539
109.	Zilola ERGASHEVA. The transformation of translation practices through artificial intelligence technologies	544
110.	Dilfuza ZOYIROVA, Aziza YORIQULOVA. Tarjima jarayonida ekvivalentlik tamoyilining an’anaviy talqinlari	547
111.	Anvar MIRZAQULOV. Ikkinchi jahon urushidan so‘ng sinxron tarjimaning paydo bo‘lishi va rivojlanishi	549
112.	Shuhrat MULADJANOV. Different approaches to the lingua-stylistic analysis in literary translation	552
113.	Gulshan ERGASHEVA. Tarjimashunoslikda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar: o‘zbek va nemis tilidagi frazeologizmlar talqinida	555
114.	Dilnoza SHONAZAROVA. Xabarlar tarjimasi va lokalizatsiyasi	559
115.	Умида МУХАММАДИЕВА. Язык и культура: трудности перевода национально-культурных особенностей	562
116.	Gulnoza XUDAYQULOVA. Badiiy asarlarni tarjima qilishda uchraydigan ba’zi frazeologik muammolar	567
117.	Shoira XODJAYEVA. Bilvosita tarjimaning muammolari: an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar	570
118.	Djamila BEGJANOVA. Paremiologik birliklar tarjimasida lingvokulturologik ekvivalentlik	573
119.	Shaxnoza IBRAGIMOVA. Linguistic representations of characters and peculiarities of translating their original names in “A farewell to arms”	577
120.	Fazilat XABIBULLAYEVA. Mumtoz adabiy manbalar tarjimasida: arxaik leksika jahon tarjimashunosligi kontekstida	580
121.	Maftuna RO‘ZMETOVA. Fentezi adabiyoti tarjimasida madaniy konnotatsiyalarning ifodalanishi	584
122.	Maftuna SAPAROVA. “Al-qistosu-l-mustaqim fi ilmi-l-arud” asarining ingliz tilidagi tarjimasida	588